

Statskuldsräntor m.m.

26

Förslag till statsbudget för 2007

Statsskuldsräntor

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Inledning	9
3	Räntor på statsskulden	11
3.1	Statsskuldsräntor	11
3.2	Faktorer som påverkar ränteutgifterna	12
3.2.1	Statsskulden och statsbudgetens saldo	13
3.2.2	Ränte- och valutakursutveckling	14
3.2.3	Upplåning	14
3.3	Känslighetsanalys	16
3.4	Regeringens överväganden	17
4	Oförutsedda utgifter	19
4.1	Omfattning	19
4.2	Användning av anslaget	19
4.3	Regeringens överväganden	20
5	Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	21
5.1	Omfattning	21
5.2	Regeringens överväganden	22

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	7
Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 26	9
Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2007–2009 Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.....	10
Tabell 2.3 Ramnivå 2007 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.	10
Tabell 3.1 Anslagsutveckling.....	11
Tabell 3.2 Utgiftsmässiga statsskuldräntor	12
Tabell 3.3 Kostnadsmässiga statsskuldräntor	12
Tabell 3.4 Ränteförutsättningar (årsgenomsnitt)	14
Tabell 3.5 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för anslaget 92:1 Räntor på statsskulden	17
Tabell 4.1 Anslagsutveckling.....	19
Tabell 4.2 Utbetalningar januari 2005 t.om. augusti 2006.....	20
Tabell 5.1 Anslagsutveckling.....	21
Tabell 5.2 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för anslaget 92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	22

Diagramförteckning

Diagram 3.1 Statsskuldräntor (utgiftsmässiga) 1998-2009	13
Diagram 3.2 Statsskulden som andel av BNP 1990-2009.....	13
Diagram 3.3 Statsbudgetens saldo 1990–2009	14
Diagram 3.4 Ränteförutsättningar (årsgenomsnitt)	14
Diagram 3.5 Statsskuldens (inkl. skuldskötselinstrument) fördelning på instrumenttyper	15
Diagram 3.6 Finansiering av valutaskulden per valuta.....	15
Diagram 3.7 Valutaskuldens fördelning per valuta efter derivattransaktioner.....	16

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att 2007 besluta att ramanslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden (avsnitt 3.1),
2. bemyndigar regeringen att 2007 besluta att ramanslaget 92:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning* får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden (avsnitt 5.1),
3. för 2007 anvisar anslagen under utgiftsområde 26 *Statsskuldsräntor m.m.* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
92:1 Räntor på statsskulden	ramanslag	43 000 000
92:2 Oförutsedda utgifter	ramanslag	10 000
92:3 Riksgäldskontorest provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	ramanslag	160 000
Summa		43 170 000

2 Inledning

Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. omfattar räntor på statsskulden, oförutsedda utgifter samt Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning. Utgiftsområdet ingår inte i utgifterna under utgiftstaket för staten.

Målet för statsskuldförvaltningen är att skulden skall förvaltas så att kostnaden för skulden långsiktigt minimeras samtidigt som risken i förvaltningen beaktas. Förvaltningen skall ske inom ramen för de krav penningpolitiken ställer.

Ramförändringarna för utgiftsområdet förklaras främst av utvecklingen på anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden*. Ränteutgifterna förväntas bli högre 2006 jämfört med 2005, vilket främst beror på valutaförluster och mindre överkurser vid emission.

Under perioden 2007–2009 förväntas det generella ränteläget stiga. Prognosen för statsskuldens utveckling under samma period indikerar att skulden kommer att minska. En

orsak till detta är de planerade utförsäljningarna av statligt aktieinnehav. Inkomsterna från försäljningarna leder till ett förbättrat budgetsaldo vilket kan innebära en amortering av statsskulden.

Trots att prognosen pekar på något högre räntenivåer framöver förväntas de kassamässiga statsskuldräntorna sammantaget bli lägre under de kommande åren jämfört med 2006. Såväl ränte- och valutaantaganden som statsbudgetens saldo har således betydelse för ränteutgifternas storlek.

Upplåningsstrategi och valet av upplåningsteknik gör att ränteutgifterna kan uppvisa stora svängningar mellan åren även om skuldutvecklingen och valutakursen är stabil. Statsbudgeten avräknas med de kassamässiga ränteutgifterna. För att studera den underliggande ränteutvecklingen bör den kostnadmässiga redovisningen användas.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 26

Milljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
<i>Anslag inom utgiftsområde 26</i>						
92:1 Räntor på statsskulden	32 561	43 000	51 000	43 000	41 000	43 000
92:2 Oförutsedda utgifter	2	10	10	10	10	10
92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	95	160	103	160	160	160
Totalt för utgiftsområde 26	32 657	43 170	51 113	43 170	41 170	43 170

**Tabell 2.2 Härlledning av ramnivån 2007–2009
Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.**

Miljoner kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	43 170	43 170	43 170
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Övriga makroekonomiska förutsättningar ²			
Volym ³		-2 000	
Överföring till/från andra utgifts- områden			
Övrigt ⁴			
Ny ramnivå	43 170	41 170	43 170

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10).

Beslutet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Makroekonomiska förutsättningar som påverkar utgifterna är förändrade räntenivåer och valutakurser.³ Volymkomponenten utgörs av effekten av statsskuldens storlek.⁴ Övriga faktorer som påverkar anslagsnivån är främst räntan på Riksgäldskontorets in- och utlåning.**Tabell 2.3 Ramnivå 2007 realekonomiskt fördelad.
Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.**

Miljoner kronor

	2007
Transfereringar ¹	10
Verksamhetsutgifter ²	0
Investeringar ³	0
Ränteutgifter ⁴	43 160
Summa ramnivå	43 170

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfallet 2005 samt på kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.² Med verksamhetsutgifter avses resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.⁴ Med ränteutgifter avses räntor på statsskulden.

3 Räntor på statsskulden

92:1 Räntor på statsskulden

Tabell 3.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2005	Utfall	32 561 000		0
2006	Anslag	43 000 000	Utgifts- prognos	51 000 000
2007	Förslag	43 000 000		
2008	Beräknat	41 000 000		
2009	Beräknat	43 000 000		

Från anslaget finansieras utgifter för räntor på statsskulden. Anslaget avräknas utgiftsmässigt och påverkas främst av statsskuldens storlek, ränte- och valutakurser, lånebehovet samt Riksgäldskontorets upplånings- och skuldförvaltningsteknik. Riksgäldskontoret har rätt att vid behov överskrida anslaget.

Utfallet på anslaget 2005 blev cirka 6 miljarder kronor lägre än anvisade medel i den ursprungliga statsbudgeten. Det beror främst på att räntenivåerna blev lägre än de antaganden som låg till grund för den ursprungliga beräkningen. Även något större valutavinster än beräknat ledde till lägre ränteutgifter.

För 2006 beräknas utfallet bli 8 miljarder kronor högre än anvisade medel. Det beror på att valutakursförlusterna bedöms bli större än beräknat och på att överkurserna vid emission blir lägre. De lägre överkurserna förklaras främst av att Riksgäldskontoret har gjort förändringar i sina emissionsplaner.

3.1 Statsskuldräntor

Utgiftsmässiga och kostnadsmässiga statsskuldräntor

Den budgetpåverkande redovisningen av statsskuldräntorna är utgiftsmässig och i princip baserad på hur mycket som betalas varje år dvs. kassamässig. Ränteutgifterna blir därmed starkt beroende av vilka upplåningstekniker som tillämpas och kan uppvisa stora svängningar mellan åren som inte direkt kan hänföras till den underliggande skuld-, ränte- och valutakursutvecklingen under motsvarande period. De utgiftsmässiga statsskuldräntorna för perioden 2005–2009 redovisas i tabell 3.2.

Ett sätt att analysera kostnaderna för statsskulden är att fokusera på hur mycket räntekostnader som genereras under en viss period. I tabell 3.3 redovisas de kostnadsmässiga statsskuldräntorna för perioden 2005–2009. Kostnadsmässig redovisning innebär att räntorna periodiseras över lånets löptid, vilket innebär att den ränta som genererats under perioden men som inte betalats, beaktas. I den utgiftsmässiga redovisningen beaktas endast ränteutbetalningar i samband med att en kupong eller en obligation förfaller.

Förutom löpande ränteutgifter samt över- och underkurser från emissionerna, utgörs de totala ränteutbetalningarna även av utgifter i form av realiserade kursdifferenser vid förtidsinlösen av lån samt realiserade valutakursdifferenser (se tabell 3.2). De periodiserade räntorna, som visas i tabell 3.3, används vid beräkningen av statens finansiella sparande och för dessa beräkningar ska inte värdeförändringar räknas med. Följaktligen tas inte heller orealiserade omvärderingar av statsskulden med avseende på ändringar i marknadsräntor och växelkurser upp som kostnader för statsskulden.

Tabell 3.2 Utgiftsmässiga statsskuld räntor

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008	2009
Räntor på lån i svenska kronor	39,4	37,0	39,0	40,0	40,0
Räntor på lån i utländsk valuta	11,4	10,0	11,5	10,5	9,5
Över-/underkurser vid emission ¹	-9,0	-2,5	-2,0	-2,0	0,0
Summa räntor	41,8	44,5	47,5	48,5	49,5
Räntor på in- och utlåning ²	-6,9	-6,5	-6,0	-6,5	-6,5
Valutaförluster/-vinster ³	-10,2	6,5	-2,5	-3,0	0,0
Kursförluster/-vinster ⁴	7,6	6,5	4,0	2,0	0,0
Övrigt	0,4	0,0	0,0	-2,0	-3,0
Summa ränteutgifter	32,6	51,0	43,0	41,0	43,0

¹ Om Riksgäldskontoret emitterat en obligation med en kupongränta som är högre än marknadsräntan uppstår en överkurs, vilket innebär att RGK får den diskonterade mellanskillnaden mellan marknadsräntan och kupongräntan av köparen. Underkurser uppstår vid motsatt förhållande.

² Posten utgörs av nettoräntebetalningar till myndigheters m.fl. behållningar och skulder hos RGK. Dessa behållningar är inte en del av statsskulden, men belastar trots det anslaget. Posten ingår inte längre i redovisningen av de kostnads-mässiga räntorna då den inte påverkar det finansiella sparandet. RGK:s inlåning från myndigheter m.fl. ingår inte i statsskuldskonceptet. RGK:s nettoutlåning till myndigheter m.fl. påverkar istället statsskulden genom lånebehovet. Myndigheternas nettoräntekostnader avräknas deras eventuella anslag. Posten in- och utlåning förhindrar att myndigheternas nettoräntekostnader dubbelräknas på statsbudgeten. Om kostnaderna för statsskulden skall analyseras bör dessa nettokostnader inte ingå.

³ Vid lösen eller omsättning av lån i utländsk valuta realiserar valutakursförluster eller valutakursvinster beroende på hur valutakursen utvecklats sedan lånet tecknades. Posten påverkar statsbudgetens utgifter och statsbudgetens saldo, men inte statens finansiella sparande.

⁴ Kursförluster uppstår vid förtidsinlösen av lån som har en högre kupongränta än marknadsräntan vid återköpstillfället. Kursvinster uppstår vid motsatt förhållande. Posten påverkar statsbudgetens utgifter och saldo, men inte statens finansiella sparande.

Tabell 3.3 Kostnads-mässiga statsskuld räntor

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008	2009
Summa räntor enligt tabell 3.2	41,8	44,5	47,5	48,5	49,5
Summa kostnadsjustering	0,3	-0,5	2,0	0,0	0,0
Summa räntekostnader¹	42,1	44,0	49,5	48,5	49,5

¹ Exklusive realiserade valuta- och kursdifferenser.

Bemyndigande att överskrida anslaget

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att överskrida anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* under 2007 om det är nödvändigt för att kunna fullgöra statens betalningsåtaganden.

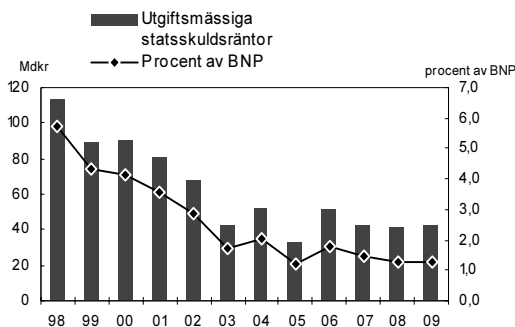
Regeringen begär årligen ett bemyndigande att vid behov överskrida ramanslaget 92:1 *Räntor på statsskulden*. Under 2005 utnyttjade regeringen inte bemyndigandet. Under 2006 prognostiseras anslaget att överskridas med 8 miljarder kronor och bemyndigandet kommer därmed att behöva utnyttjas.

3.2 Faktorer som påverkar ränteutgifterna

Storleken på statsskulden, räntenivåer och den svenska kronans växelkurs mot andra valutor är de viktigaste faktorerna för ränteutgifternas storlek. Ränteutgifterna påverkas även av de övergripande riktlinjer för statsskuldens förvaltning som regeringen årligen fastställer och av den upplåningsteknik som Riksgäldskontoret använder. Den upplåningsteknik som Riksgäldskontoret väljer kan på kort sikt få betydande effekter på ränteutgifterna, främst genom att ränteutgifter omfördelas i tiden, t.ex. genom över- och underkurser vid emission.

Ränteutgifterna för statsskulden blev 20 miljarder kronor lägre 2005 jämfört med 2004. Den kraftiga minskningen beror främst på att valutaförlusterna på 5 miljarder kronor 2004 vändes till valutavinster på 10 miljarder 2005, dvs. en skillnad på 15 miljarder kronor. Därutöver blev kursförlusterna vid återköp 5 miljarder kronor lägre 2005 jämfört med 2004.

Diagram 3.1 Statsskuld räntor (utgiftsmässiga) 1998-2009

Av diagram 3.1 framgår att de utgiftsmässiga statsskuld räntorna har minskat från 113 miljarder kronor 1998 till 33 miljarder kronor 2005. Som andel av BNP minskade statsskuld räntorna under motsvarande period från 5,7 till 1,2 procent. Detta beror främst på att statsskulden minskat samt på lägre marknadsräntor.

För 2006 beräknas de utgiftsmässiga statsskuld räntorna öka jämfört med föregående år och prognostiseras till 51 miljarder kronor. Åren 2007 till 2009 bedöms de utgiftsmässiga räntorna återigen minska och uppgå till cirka 42 miljarder kronor per år. En orsak till att ränteutgifterna förväntas minska är den lägre statsskulden, som blir en följd bland annat av försäljning av statligt aktieinnehav under perioden. Beräknat som andel av BNP prognostiseras statsskuld räntorna minska från 1,8 procent 2006 till 1,3 procent 2009.

3.2.1 Statsskulden och statsbudgetens saldo

Förändringar i statsskuldens storlek beror vanligtvis i huvudsak på statsbudgetens saldo. I normala fall ökar statsskulden när statsbudgetens saldo visar ett underskott och vid överskott kan amortering av statsskulden ske. Därutöver påverkas statsskuldens utveckling även av skulddispositioner och RGK:s

kortfristiga placeringar. En skulddisposition är exempelvis en omvärdering av valutaskulden till aktuella valutakurser, vilket påverkar statsskuldens storlek men inte budgetsaldot.

Vid utgången av 2005 uppgick den konsoliderade statsskulden till 1 262 miljarder kronor. Trots att budgetöverskottet var 14 miljarder kronor ökade statsskulden med 49 miljarder kronor. Det berodde framför allt på att en svagare krona ökade värdet på statsskulden samt på att RGK:s kortfristiga placeringar var ovanligt stora vid utgången av året.

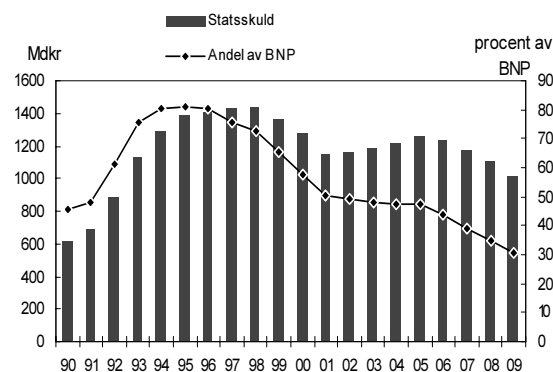
Den konsoliderade statsskulden beräknas minska till 1 236 miljarder kronor vid utgången av 2006, främst till följd av omvärdering av valutaskulden då kronan förutses stärkas och kortfristiga placeringar som beräknas minska kraftigt jämfört med utgången av 2005.

Från utgången av 2006 fram till utgången av 2009 prognostiseras statsskulden fortsätta att minska med sammanlagt cirka 220 miljarder kronor. Detta förklaras främst av att statsbudgetens saldo beräknas vara positivt under perioden.

Som andel av BNP beräknas skulden minska från 47 procent vid årsskiftet 2005/2006 till 31 procent vid slutet av beräkningsperioden. Statsskuldens utveckling i både nominella belopp och som andel av BNP illustreras i diagram 3.2 nedan.

Diagram 3.2 Statsskulden som andel av BNP 1990-2009

Miljarder kronor

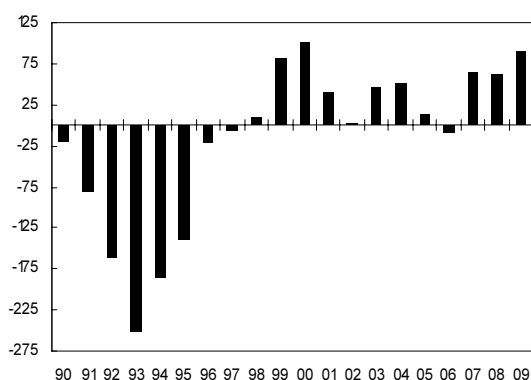
År 2004 uppvisade statsbudgetens saldo ett underskott på 51 miljarder kronor och 2005 ett överskott på 14 miljarder kronor. För 2006 prognostiseras återigen ett negativt saldo. Budgetunderskottet beräknas bli 8 miljarder kronor, vilket är en försämring med 22 miljarder kronor jämfört med prognosen i 2006 års ekonomiska vårproposition. Förändringen

förklaras till största delen av den tidigare lagda utbetalningen av pensionsrätter som Premiepensionsmyndigheten (PPM) planerar att genomföra (se även volym 1, avsnitt 4.4.3)

För åren 2007–2009 beräknas statsbudgetens saldo uppvisa överskott på mellan 62 och 90 miljarder kronor. De relativt stora överskotten jämfört med prognosen i vårpropositionen förklaras till stor del av de planerade utförsäljningarna av statligt aktieinnehav. Prognosen avseende försäljningsinkomster har höjts med 35 miljarder kronor per år under perioden jämfört med föregående prognos. I diagram 3.3 nedan åskådliggörs utfallet för statsbudgetens saldo för perioden 1990–2005 samt prognosen för 2006–2009.

Diagram 3.3 Statsbudgetens saldo 1990–2009

Miljarder kronor

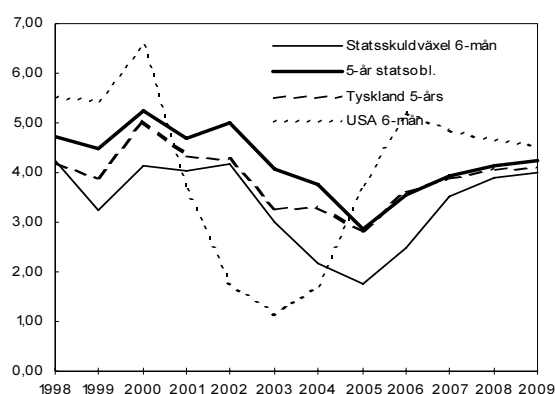

3.2.2 Ränite- och valutakursutveckling

Värdet på den svenska kronan påverkar ränteutgifterna för valutaskulden. En svagare krona ökar ränteutgifterna och en starkare krona minskar ränteutgifterna. Därutöver påverkas ränteutgifterna av valutakursförändringar mellan andra valutor än kronan. När ett lån förfaller realiserar en valutakursdifferens, vilken läggs till ränteutgifterna.

Diagram 3.4 Ränteförutsättningar (årsgenomsnitt)

Procent

Sedan ungefär ett år tillbaka har både korta och långa räntor stigit såväl i Sverige som internationellt. Räntorna i Sverige och euroområdet förväntas fortsätta stiga framöver. I USA förväntas den korta räntan sjunka något under 2007 mot bakgrund av en dämpning i konjunkturen. Den lägre nivån på den korta amerikanska räntan förväntas stå sig under prognosperioden (diagram 3.4 och tabell 3.4).

Tabell 3.4 Ränteförutsättningar (årsgenomsnitt)

Procent

	2006	2007	2008	2009
Statsskuldväxel 6-mån	2,49	3,53	3,88	4,00
Statsobligation 5-års	3,55	3,92	4,15	4,23
Tyskland 5-års	3,61	3,91	4,08	4,10
USA 6-mån	5,20	4,86	4,64	4,55

3.2.3 Upplåning

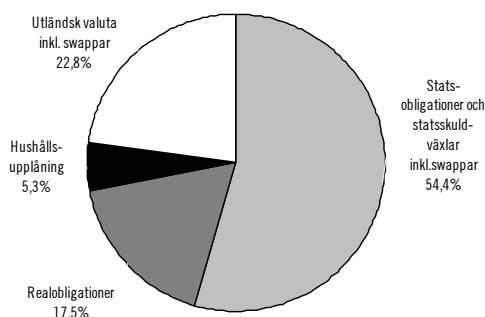
De övergripande strategierna för förvaltningen av statsskulden bestäms årligen av regeringen i ett riktlinjebeslut. Det viktigaste innehållet i beslutet är skuldens genomsnittliga räntebindningstid, amorteringstakten i utländsk valuta och fördelningen av upplåning mellan nominella och reala instrument i svenska kronor. Inom de fastställda ramar som bestämts har Riksgäldskontoret mandat att fatta beslut om hur statsskulden skall förvaltas under förutsättning att målet om att minimera kostnaderna med beaktande av risk uppfylls.

Statsskuldens fördelning i olika skuldslag framgår av diagram 3.5. En första indelning kan göras mellan lån i svenska kronor och utländsk valuta. För skulden i svenska kronor görs ofta

också en indelning i nominella och reala låneinstrument.

Diagram 3.5 Statsskuldens (inkl. skuldskötselinstrument) fördelning på instrumenttyper

Andelar av statsskulden 2006-08-31

Källa: Riksgäldskontoret

Nominella lån i svenska kronor

Drygt hälften av statsskulden är finansierad med nominella lån i svenska kronor. De två låneinstrument som används är i huvudsak statsskuldväxlar och statsobligationer. I upplåningen från hushåll står premieobligationer för den största delen.

Statsskuldväxlar har en löptid som normalt uppgår till högst 12 månader. En statsskuldväxel är ett så kallat nollkuponginstrument. Räntan är skillnaden mellan det belopp som staten erhåller när växeln emitteras och det belopp som staten återbetalar vid förfall. Den korta löptiden på statsskuldväxlar gör att en förändring i räntenivån slår igenom relativt snabbt på räntekostnaderna.

Statsobligationer har en fast årlig kupongränta, vilket innebär att räntan betalas ut årligen med ett lika stort belopp varje gång. Normalt sett finns cirka 10 olika statsobligationer med en löptid på mellan 1 och 15 år. Initialt brukar kupongräntan och marknadsräntan, den ränta som används för att beräkna obligationens pris, vara ungefär densamma. Marknadsräntan förändras vanligtvis efterhand, vilket får till följd att obligationerna får en överkurs alternativt en underkurs. När Riksgäldskontoret emitterar obligationer med överkurs betraktas det som en ränteintäkt och om det är underkurs som en ränteutgift. Det gör att de kassamässiga räntorna för enskilda år kan variera betydligt. De kostnadsmässiga räntorna påverkas däremot inte av över- och underkurser.

Reala lån i svenska kronor

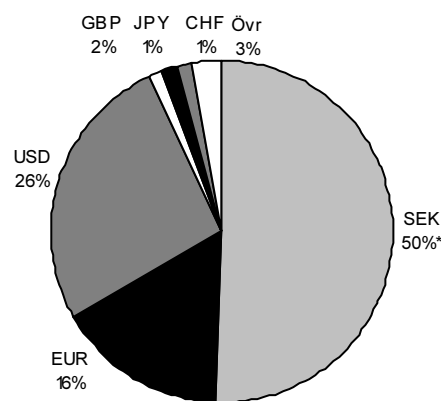
Förenklat uttryckt får den som köper en realobligation en real ränta plus kompensation för inflation. Realobligationer finns både med årlig kupongränta och som nollkupongare. Räntan för realobligationer med kupong räknas upp med inflationen, liksom det belopp som återbetalas på förfallodagen. För nollkupongare räknas återbetalningsbeloppet upp med inflationen. Det innebär att en stor del av räntan betalas först när lånet förfaller. I likhet med vad som gäller för nominella obligationer uppstår det över- och underkurser, vilka vid sidan av relationen mellan kupongränta och marknadsränta även är beroende av inflationen.

Nominella lån i utländsk valuta

Valutaskulden är finansierad dels i obligationer direkt i utländsk valuta, dels med s.k. kron/valutaswappar. Kron/valutaswappar är avtal där en räntebetalning i kronor byts mot en räntebetalning i utländsk valuta, t.ex. i euro. Andelen kron/valutaswappar av den totala valutaskulden är cirka 50 procent. Kron/valutaswappar har använts då det varit mer kostnadsmässigt fördelaktigt än att låna direkt i utländsk valuta. De kostnadsmässiga fördelarna har dock minskat de senaste åren, varför upplåningen till övervägande del gjorts genom direktupplåning.

Diagram 3.6 Finansiering av valutaskulden per valuta

Andelar 2006-08-31

* kron/valutaswappar

Riksgäldskontorets styrelse fastställer varje år ett benchmark för hur fördelningen mellan olika valutor inom den utländska skulden ska se ut. Avvikelserna från benchmark i den faktiska valutafördelningen regleras genom derivattransaktioner i en s.k. "currency overlay". En del av valutaskulden finansieras med lån i kronor, som sedan swappas till exponering i utländsk valuta. Finansieringen av valutaskulden visas i ovanstående diagram och exponeringen efter derivattransaktioner visas i diagram 3.7.

Källa: Riksgäldskontoret

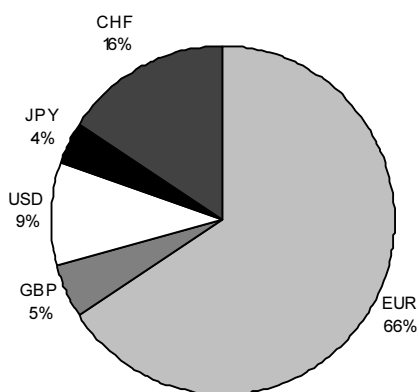
Derivat

Derivat används i huvudsak i valutaskulden. En typ av derivat som nämnts ovan är kron-/valutaswappar vilka används för att skapa exponering i en annan valuta. Andra derivat används för att skapa en viss fördelning mellan olika valutor i valutaskulden och för att styra den genomsnittliga räntebindningstiden.

Derivatkontrakten ger upphov till ränteutgifter och ränteinkomster som är beroende av ränte- och valutakursutvecklingen. Derivatena är en del av upplåningsstrategin som syftar till att låna så billigt som möjligt, men det är också en viktig del av styrningen av den risk som förknippas med skulden.

Diagram 3.7 Valutaskuldens fördelning per valuta efter derivattransaktioner

Andelar 2006-08-31

Källa: Riksgäldskontoret

3.3 Känslighetsanalys

Förändrade ränteantaganden

En ökning av korta och långa svenska marknadsräntor med en procentenhet från och med september 2006 till och med årsskiftet 2006/07 skulle öka de kassamässiga statsskuldsräntorna med cirka 2 miljarder kronor under året. Effekten på de kostnadsmässiga statsskuldsräntorna skulle bli cirka 0,7 miljarder kronor.

Om den svenska marknadsräntan under ett enskilt år ökar eller minskar med en procentenhet blir de kassamässiga statsskuldsräntorna året då förändringen inträffar cirka 5,7 miljarder kronor högre respektive lägre, medan räntorna året därpå ökar respektive minskar med 1,5 miljarder kronor.

Effekten på de kostnadsmässiga statsskuldsräntorna om räntan är en procentenhet högre eller lägre än beräkningsantagandena för ett enskilt år blir cirka 1,5 miljarder kronor högre eller lägre innevarande år och året därpå cirka 1,8 miljarder kronor högre eller lägre.

Förändrade valutaantaganden

En förstärkning eller en försvagning av kronkursen med en procent från och med september 2006 till och med årsskiftet 2006/07 skulle generera minskade respektive ökade realiserade valutakursdifferenser på cirka 0,4 miljarder kronor. En förstärkning respektive försvagning av kronkursen med en procent från och med 2007 skulle minska respektive öka realiserade valutakursdifferenser med cirka 0,5 miljarder kronor per år.

Detta gäller en generell förändring av kronkursen. I de fall kronan rör sig åt olika håll gentemot olika valutor kan enprocentiga förändringar gentemot valutaskuldportföljen implicera betydligt större ökning eller minskningar av de realiserade valutadifferenserna. Vidare kan effekten förstärkas vid stora, kortfristiga rörelser i växelkurserna. Realiserade vinster eller förluster till följd av växelkurser påverkar enbart de kassamässiga statsskuldsräntorna.

Förändrade antaganden avseende budgetsaldot

En förbättring av statsbudgetens saldo med 20 miljarder kronor ett enskilt år skulle minska de kassamässiga statsskuldsräntorna med cirka 0,8 miljarder kronor från och med året efter det att förändringen inträffar. Det första året blir effekten ungefär hälften, dvs. cirka 0,4 miljarder kronor. Beräkningen är schablonmässig. Beroende på när förändringen sker under året och hur det förändrade lånebehovet påverkar finansieringen kan det få andra än ovan nämnda effekter.

3.4 Regeringens överväganden

Tabell 3.5 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för anslaget 92:1 Räntor på statsskulden

Milljoner kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	43 000	43 000	43 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Övriga makroekonomiska förutsättningar ²			
Volym ³		-2 000	
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt ⁴			
Förslag/beräknat anslag	43 000	41 000	43 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beslutet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Makroekonomiska förutsättningar som påverkar utgifterna är förändrade räntenivåer och valutakurser.

³ Volymkomponenten utgörs av effekten av statsskuldens storlek.

⁴ Övriga faktorer som påverkar anslagsnivån är främst räntan på Riksgäldskontorets in- och utlåning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 43 000 000 000 kronor anvisas under anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* för 2007. För 2008 beräknas anslaget till 41 000 000 000 kronor och 2009 beräknas anslaget till 43 000 000 000 kronor.

4 Oförutsedda utgifter

92:2 Oförutsedda utgifter

Tabell 4.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	1 635	Anslags- sparande	8 365
2006	Anslag	10 000	Utgifts- prognos	3 000
2007	Förslag	10 000		
2008	Beräknat	10 000		
2009	Beräknat	10 000		

4.1 Omfattning

Ett särskilt anslag finns upptaget på statsbudgeten för att vid behov kunna användas för oförutsedda utgifter. Anslaget för innevarande budgetår uppgår till 10 miljoner kronor. Medel från anslaget tas i anspråk efter beslut av regeringen i varje enskilt fall.

4.2 Användning av anslaget

Användning under 2005

Under 2005 utbetalades 1 115 000 kronor från detta anslag avseende tolv förlikningar i mål mot Sverige inför den Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Dessutom har 120 240 kronor betalats ut efter två domar mot Sverige av ovan nämnda domstol. Under föregående år betalades även ut 400 000 kronor avseende fyra ärenden där ansökan har gjorts om ersättning från staten.

Under 2005 har indrag gjorts från utgiftsområde 4 Rättsväsendet, anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen* med 497 500 kronor och från anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* med 84 512 kronor. Indrag har även gjorts från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 14:2 *Bidrag till WHO* med 110 728 kronor, från utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, anslaget 19:6 *Försäkringskassan* med 65 000 kronor och från utgiftsområde 22 Kommunikationer, anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* med 110 000 kronor. Indrag ska även göras från utgiftsområde 1 Rikets styrelse, anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* med 17 500 kronor och från utgiftsområde 4 Rättsväsendet, anslaget 4:3 *Åklagarmyndigheten* med 170 000 kronor och från anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* med 580 000 kronor.

Användning till och med augusti 2006

Under perioden januari till augusti 2006 har 1 010 000 kronor betalats ut från detta anslag avseende fyra förlikningar i mål mot Sverige inför den Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Från anslaget har även 287 138 kronor betalats ut efter två domar mot Sverige av den Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.

Under 2006 ska indrag göras från Utgiftsområde 1 Rikets styrelse, anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* med 490 406 kronor, från utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution, anslaget 3:1 *Skatteverket* med 134 000 kronor, från utgiftsområde 4 Rättsväsendet, anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* med 297 731 kronor samt från utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, anslaget 43:15

Bidrag till vissa internationella organisationer m.m. med 375 000 kronor.

Tabell 4.2 Utbetalningar januari 2005 t.om. augusti 2006

Kronor

18 ärenden	
Summa 2005	1 635 240
6 ärenden	
Summa 2006, januari t.o.m. augusti,	1 297 138

4.3 Regeringens överväganden

Enligt regeringens bedömning behövs även fortsättningsvis ett anslag för oförutsedda utgifter. Anslaget bör få disponeras för utgifter som är av så brådskande art att ärendet inte hinner underställas riksdagen samtidigt som utgifterna inte lämpligen kan täckas av andra medel som står till regeringens förfogande.

Under en lång följd av år har riksdagen även medgett att anslaget får användas för vissa speciella ändamål om andra medel inte står till förfogande. Regeringen har från detta anslag betalat

ut t.ex. belopp som staten genom lagakraftvunnen dom ålagts att betala, belopp som staten till följd av skada i samband med statlig verksamhet efter uppgörelse har åtagit sig att ersätta, samt skador inom landet som uppkommit genom tidigare krigsförhållanden (se prop. 1997/98:1, utgiftsområde 26, s.13 f). Regeringen bör även fortsättningsvis få betala ut ersättning för skador av sådan natur.

Anslaget får inte användas för att tillgodose behov som omtalas i 9 kap. 3 § tredje stycket regeringsformen, dvs. behov av medel för rikets försvar under krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden.

Det ankommer på regeringen att i efterhand anmäla till riksdagen vilka utgifter som täckts genom att medel från anslaget tagits i anspråk.

Anslagets karaktär medger inte någon närmare bedömning av omfattningen för oförutsedda utgifter.

Regeringen föreslår att 10 000 000 kronor anvisas under ramanslaget 92:2 *Oförutsedda utgifter* för 2007. Även för 2008 och 2009 bör anslaget beräknas till 10 000 000 kronor.

5 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning

92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning

Tabell 5.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2005	Utfall	95 000	Anslags-sparande	0
2006	Anslag	160 000	Utgifts-prognos	103 000
2007	Förslag	160 000		
2008	Beräknat	160 000		
2009	Beräknat	160 000		

5.1 Omfattning

Anslaget avser provisionskostnader relaterade till upplåning och förvaltning av statskulden. Samtliga provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning redovisas utanför utgiftstaket, vilket innebär att de behandlas på samma sätt som räntekostnaderna på statskulden.

Merparten av provisionskostnaderna utgörs av försäljningsprovisioner till de banker som agerar som mellanhänder vid försäljningen av Riksgäldskontorets lån. Dessa mellanhänder tar på sig hanteringskostnader och i vissa fall risker som de kompenseras för genom provisioner. I provisionskostnaderna ingår också utgifter för provisioner i samband med inlösen av lån, för-

valtningsprovisioner till externa förvaltare samt kreditavgifter.

De senaste årens fallande provisionskostnader för den nominella kronskulden förklaras bl.a. av minskade inlösenprovisioner till bankerna för hantering av förfallande premieobligationer. Vidare har provisioner vid nyförsäljning av premieobligationer minskat dels som en effekt av sjunkande upplåningsvolymerna av premieobligationer, dels på grund av att Riksgäldskontoret successivt ökat andelen egenförsäljning. Dessutom har avtalen för mäklarprovisioner omförhandlats, vilket innebär lägre kostnader för Riksgäldskontoret.

Bemyndigande att överskrida anslaget

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att överskrida ramanslaget 92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning under 2007 om det är nödvändigt för att kunna fullgöra statens betalningsåtaganden.

Regeringen begär årligen ett bemyndigande att vid behov överskrida ramanslaget 92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning. Under 2005 utnyttjade inte regeringen bemyndigandet att överskrida ramanslaget. Bemyndigandet utnyttjades senast 2003 då utfallet på anslaget uppgick

till 152 miljoner kronor, vilket var 12 miljoner kronor högre än vad som anvisats av riksdagen.

5.2 Regeringens överväganden

Tabell 5.2 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för anslaget 92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning

<i>Tusental kronor</i>			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	160 000	160 000	160 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	160 000	160 000	160 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beslutet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 160 000 000 kronor anvisas under anslaget 92:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning* för 2007. För åren 2008 och 2009 beräknas anslaget till 160 000 000 kronor.